

Ornithologisch erfgoed provincie Drenthe

Project: Ornithologisch Erfgoed

Door zijn netwerk van Regionale coördinatoren heeft Sovon een goed inzicht in de aanwezige archivalia van vogelwaarnemingen. Dit maakt een benadering op provincie-niveau mogelijk. Als proeve daarvan heeft Sovon een eerste uitwerking gemaakt voor de provincie Drenthe.

Gekozen is voor vier hoofdingangen:

1. vogelwaarnemingen (vergelijkbaar met wat nu in *Waarneming.nl* zit), vogeldagboeken
2. systematische tellingen en karteringen van vogels
3. overige belangrijke archieven met vogelgegevens van personen en instellingen
4. vogelperiodieken

Per onderwerp wordt in het kort omschreven: 1) de inhoud van archief/collectie, 2) de vorm waarin bewaard (papier, database), 3) beheerder en contactpersonen en 4) belangrijkste publicatie waarvoor verzameld en/of waarin gepubliceerd.

- Database: waarneming opgenomen in elektronische gegevensdrager, in programma's zoals d-base, access, excel, bibliotheekprogramma's.
- Database/GIS: waarneming als punt of vlak opgenomen in elektronische gegevensdrager in een geografisch informatie systeem, zoals arc-gis, arc-info.

1 Vogelwaarnemingenarchief

Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe (WAD). Drenthe 1800-1980: papieren systeemkaarten per vogelsoort met per waarneming: datum, aantal, plaats, bijzonderheden en bron [duplicaat bij A.J. van Dijk]. In 2012 gestart met digitalisering. Periode 1981-2012 fragmentarisch archief (ongeordend op papier) en vaak opgenomen in tellingen (zie 21), landelijke projecten van Sovon en vooral na 2005 in www.waarneming.nl en www.telmee.nl.

Publicatie: van Dijk & van Os (1982).

2 Systematische tellingen en karteringen van vogels)*

21 Stichting WAD. Provincie dekkende telling en kartering bepaalde winter- en trekvogels in 1975-1980, 1983-1984 en 1986-2004: onvolledig papieren archief en onvolledige database van aantal per telgebied. Beheer en contactpersoon Stichting WAD. Publicaties: van Dijk & van Os (1982), Venema (2001) en in *Drentse Vogels* nr 1 (1985), 2 (1989), 15 (2002), 24 (2010).

22 Provinciale dienst Drenthe. Provincie dekkende kartering broedvogels 1973-1978: papieren archief van aantal per telgebied en verspreiding bijzondere soorten op kaarten 1:10.000. Provincie dekkende kartering broedvogels 1978-1995: in database/GIS.

Beheer en contactpersonen: Provincie Drenthe, B.L.J. van Os en K. Uilhoorn.

Publicaties: van Dijk & van Os 1982, van den Brink *et al.* 1996.

23 Stichting Werkgroep Roofvogels Nederland (WRN) en voorloper Werkgroep Roofvogels Noord- en Oost-Nederland). Onderzoek broedende Roofvogels 1982-2012 in Drenthe: papieren archief en databases van Werkgroep en van (belangrijkste) onderzoekers in Drenthe R.G. Bijlsma en W. van Manen.

Beheer en contactpersoon: R.G. Bijlsma.

Publicaties: Bijlsma (1993) en in *Takkeling* 1-22 (1993-2012).

24 Dwingelderveld, kartering broedvogels 1964-2012: Aantal per telgebied in database, 1964-2006 verspreiding bijzondere soorten in database/GIS. Geen papieren archief.

Beheer: J. Kleine, A.J. van Dijk, Natuurmonumenten, Sovon. Contactpersoon A.J. van Dijk. Publicaties: Jaarrapporten Kleine (1982-2012), van Dijk & Koopman (1987), van Dijk (2007).

25 ZW-Drenthe, kartering broedvogels 1968-2012: Aantal per telgebied in database, verspreiding bijzondere soorten deel papieren archief en deels database/GIS.

Beheer en contactpersoon: A.J. van Dijk.

Publicaties: o.a. van Dijk *et al.* (1972) en in *Drentse Vogels*.

26 Bargerveen, kartering broedvogels 1976-2012: Aantal per telgebied in database.

Beheer: Staatsbosbeheer, contactpersoon B. Versluijs.

Publicaties: Staatsbosbeheer (1998-2005), Gelderloos & van Berkel (2008-2009).

27 Fochteloërveen, kartering broedvogels 1976-2012. Aantal per telgebied in database, verspreiding bijzondere soorten 1976-95 papieren archief en 1996-2012 database/GIS.

Beheer: H. Feenstra, Natuurmonumenten, A.J. van Dijk (1976-1993), contactpersoon: H. Feenstra.

Publicaties: Jaarrapporten Feenstra (1994-2012), Feenstra & Kuipers (2012).

28 Drentsche Aa, kartering broedvogels 2002-13. Aantal per telgebied in database, verspreiding vogelsoorten 2007 en 2011 in database/GIS, overige jaren papieren archief.

Beheer en contactpersoon: B. Dijkstra (telgroep Drentsche Aa).

Publicaties: Dijkstra & Boonstra (2008), Dijkstra *et al.* (2013).

29 Diependal, winter- en trekvogels 1998-2012: Aantallen in database.

Beheer en contactpersoon: S. van der Veen (Vogelwerkgroep De Koperwiek).

Publicatie: Jaarrapporten Vogelwerkgroep De Koperwiek (1998-2013).

3 Belangrijke archieven van personen en instellingen aanvullend op genoemde onder 1 en 2)*

(naar inschatting A.J. van Dijk in 2013 en niet uitputtend)

31 R.G. Bijlsma: papieren archief 1983-2012 (notitieboekjes, kaarten) met waarnemingen en onderzoeksresultaten voornamelijk uit West-Drenthe, archief WRN (nog meer?, navragen), literatuurbronnen op kaartstelsel en digitaal, zeer uitgebreide bibliotheek met rapporten Drenthe, tijdschriften en boeken.

32 A.J. van Dijk: vogeldagboeken 1963-1973, papieren archief (stelselkaarten) 1974-2000 en database 2000-2012 met waarnemingen en onderzoeksresultaten voornamelijk uit ZW-Drenthe, uitgebreide bibliotheek met rapporten Drenthe, tijdschriften en boeken.

33 B. Dijkstra: papieren archief met waarnemingen en weidevogelonderzoek 1980-2012 voornamelijk Midden-Drenthe.

34 W. van Manen: papieren archief en database/GIS 1980-2012 met waarnemingen en onderzoeksresultaten voornamelijk uit Midden-Drenthe.

35 J. Santing: papieren archief en roofvogelonderzoek 1975-2012 met waarnemingen voornamelijk uit omgeving Exloo.

36 P. Venema: papieren archief en ganzenonderzoek 1975-2012 met waarnemingen voornamelijk uit Noord-Drenthe en Meppel.

37 Vogelwacht Uffelte en omgeving. Jaarverslagen 1975-2012 met waarnemingen nestkasten, weidvogels, broedvogelinventarisatie. Contactpersoon A.J. van Dijk

38 Vogelwerkgroep KNNV afd. Assen. Jaarverslagen en inventarisaties 1980-2012 Assen en omgeving. Contactpersoon: P. Klomp.

39 Werkgroep Kerkuilen Drenthe 1978-2012. Papieren archief registratie bezette broedlocaties

39 Archieven terreinbeherende organisaties Het Drentse Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Waarnemingen t/m 1980 zie 1. Lokale, regionale en provinciale waarnemingen voornamelijk uit hun terreinen. Zowel papieren archief als database/GIS. Contactadressen resp.: Kloosterstraat Assen, Zuidersingel Assen enGroningen.

4 Vogel-periodieken

41 Mededelingen orgaan van *Drentse Vogelkundige Kring*. Vier uitgaven in 1955-1956.

42 *Drentse Vogels*. Uitgave van WAD in 1985 (nr 1), 1989 (nr 2-3), 1991 (nr 4) en daarna jaarlijks 1992-2012 (nr 5 - 26).

43 Overige (incompleet en inclusief jaarverslagen): Comité ter Instandhouding van de Drentse Fauna (1963-1980?), IVN Roden, IVN Westerveld, Vogelwacht Uffelte en omgeving (1973- 2012), Vogelwerkgroep De Koperwiek, Assen (1973-?), Vogelwerkgroep KNNV Assen, Vogelwacht Zuidoost-Drenthe.

Genoemde publicaties

- Bijlsma R.G. 1993. Ecologische atlas van de Nederlandse roofvogels. Schuyt & Co, Haarlem.
- Van den Brink H., van Dijk A., van Os B. & Venema P. 1996. Broedvogels van Drenthe, van Gorcum, Assen.
- Van Dijk A.J. 1972. De vogels van Zuidwest-Drenthe, rapport NJN, Heemstede.
- Van Dijk A.J. 2007. Broedvogels en beheer op de heide van het Dwingelderveld in 1964-2006. Vereniging Natuurmonumenten, 's-Graveland.
- Van Dijk A.J. & van Os B.L.J. 1982. Vogels van Drenthe. Van Gorcum, Assen.
- Van Dijk A.J. & Koopman E.V. 1988. Dwingelderveld avifauna. Natuurmonumenten 's-Graveland en Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer, 's-Gravenhage.
- Dijkstra B & Boonstra S. (red) 2008. De broedvogels van de Drentsche Aa 2004-2007. Rapport in eigen beheer, Assen.
- Dijkstra B., Boonstra S., Alblas W. & de Vries Y. (red) 2013. De broedvogels van de Drentsche Aa 2002-2011. Rapport in eigen beheer, Assen
- Feenstra H. 1993-2012. Vogelinventarisatie Fochteloërveen 1993-2012 (in serie). Bureau Vogelinventarisatie De Kraanvogel, Fochtelo.
- Feenstra H. & Kuiper H. 2012. Wat je met rust laat, kan groeien. Het Fochteloërveen. Van Gorcum, Assen.
- Gelderloos P. & van Berkel H 2008-2009. Broedvogelkartering Bargerveen 2008-2009 (in serie), Rapport Staatsbosbeheer regio Noord, Zandpol.
- Kleine J. 1982-2012. Fauna-inventarisatie Nationaal Park Dwingelderveld en omgeving 1982-2012 (in serie). Rapporten, Dwingeloo.
- Staatsbosbeheer 1998-2005. Broedvogelkartering Bargerveen 1998-2005 (in serie). Rapport Staatsbosbeheer regio Groningen-Drenthe, Zwartemeer.
- Venema P. 2001. Wintervogels in Drenthe. Koninklijke Van Gorcum, Assen.
- Vogelwerkgroep De Koperwiek 1998-2013. Vogelreservaat Diependal. Tellingen 1998-2012 (in serie). Rapporten Vogelwerkgroep De Koperwiek, Assen.

Belangrijke adressen, websites

Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe (opgericht 28 juni 1977): Postbus 431, 9400 AK Assen,

info@avifaunadrenthe.nl; www.avifaunadrenthe.nl

Stichting Werkgroep Roofvogels Nederland: info@werkgroeproofvogels.nl; www.werkgroeproofvogels.nl

)* Van diverse archivalia zijn onderdelen opgenomen in landelijke databases van Sovon projecten.